

Gespreksnotitie Rondetafelgesprek Maatschappelijk vliegverkeer

29 januari 2019

Mireille Lokhorst-Melchers, hoofd afdeling Luchtvaart, Landelijke Eenheid van de politie

De helikopters van de afdeling luchtvaart zijn onmisbaar bij de bestrijding van criminaliteit, het redden van mensenlevens en voor de veiligheid van politiemensen op straat. De ogen vanuit de lucht zijn vaak letterlijk van levensbelang. De politie zonder luchtsteun is inmiddels ondenkbaar en voor goede en veilige luchtsteun is het gebruik van onze luchthavens een voorwaarde.

Efficiënte inzet van capaciteit

De vraag naar luchtsteun vanuit de politie is groter dan het aanbod. Hierin moeten dus dagelijks keuzes gemaakt worden. Het streven is daarbij een kwalitatief hoogwaardige en zo efficiënt mogelijke inzet van mensen en middelen. De planning en uitvoering van de vluchten zijn dan ook sterk informatie gestuurd. De helikopters van de politie vliegen dus nooit zonder goede reden.

Doelmatige besteding vliegreun

Luchtsteun wordt verdeeld en gepland op basis van het criminaliteitsbeeld. Met behulp van innovatieve intelligence kunnen we redelijk goed voorspellen op welke tijdstippen en locaties de meeste meldingen zijn waarbij luchtsteun een meerwaarde heeft. Want als de helikopter wordt ingezet op een melding, is het van belang dat deze daar ook werkelijk een verschil kan maken. Er wordt altijd een afweging gemaakt of de inzet en daarmee gepaard gaande mogelijke geluidsoverlast van een helikopter opweegt tegen de ernst van de melding. Mogelijk levensreddende zoekacties (bijvoorbeeld van vermiste kinderen of suïcidale personen) en inzetten tegen terreur of grof geweld hebben de hoogste prioriteit. Ook heterdaad meldingen waarbij de kans groot is om een of meerdere verdachten aan te treffen of meldingen waarbij de veiligheid van medewerkers op straat in het geding is, hebben een hoge prioriteit. Gemiddeld wordt ongeveer een derde van de aanvragen niet gehonoreerd. Dit laat zien dat er niet lichtvaardig wordt omgegaan met het inzetten van helikopters en dat de beschikbare vliegreun zo goed mogelijk worden besteed.

Gebruik steunpunten

Luchtsteun van een helikopter is het meest effectief als de reactietijd kort is. Hoe sneller de helikopter boven een incident kan zijn, des te groter is de kans op succes. Door luchtsteun te spreiden over het land, is de reactietijd veel korter en kan er dus sneller worden gereageerd op spoedeisende meldingen. Hierdoor neemt de pakkans of de kans dat er een mensenleven kan worden gered toe. De afdeling luchtvaart heeft Schiphol als hoofdlocatie. Daarnaast maakt de afdeling gebruik van twee andere luchthavens als steunpunt; de luchthaven Rotterdam en de militaire vliegbasis Volkel. Om de luchtsteun zo goed mogelijk te laten aansluiten bij het criminaliteitsbeeld, is gekozen voor luchthavens van waaruit de meeste heterdaad meldingen kunnen worden "afgedekt" in een zo kort mogelijke reactietijd. Als de inzet daarom vraagt, wordt er ook gebruik gemaakt van andere regionale luchthavens.

Resultaten

Het resultaat van deze wijze van inzetten laat zien dat de bijdrage van de helikopters aan de slagkracht van de politie groot is. In 2018 werden dankzij aanwijzen van de helikopterbemanningen 167 verdachten op heterdaad aangehouden en werden 60 mensen op tijd terug gevonden die zich in levensbedreigende situaties bevonden. Daarnaast werden ruim 1600 intelligence producten geleverd aan rechteheteams en interventieteams, die van groot belang waren voor lopende opsporingsonderzoeken of veilige aanhoudings- of interventie acties. Ook werd ruim 200 keer ondersteuning geleverd voor het transport van bijzondere eenheden, het leveren van luchtbeelden bij grootschalig optreden en bij crisis situaties.

Intensivering luchtsteun

De politie geeft uitvoering aan de kabinetsafspraken om de inzetbaarheid voor bestrijding van terrorisme en grof geweld te verhogen. Voor de afdeling luchtvaart impliceert dit dat de inzetbaarheid van de luchtvloot voor terrorismebestrijding ook wordt verhoogd. Dit heeft tot gevolg dat er vanaf 2021 extra vliegburen voor de helikopters zijn toegekend. Er zullen 540 vliegburen (10%) aan het jaarlijkse budget worden toegevoegd, om ook training en oefening mogelijk te blijven maken en de inzet voor de DSI bij grof geweld en terreur in de toekomst te kunnen blijven garanderen. Ook voor deze vliegburen geldt dat ze zo efficiënt en bewust mogelijk worden ingezet. Ook voor anti-terreur inzetten moeten de helikopters wanneer dat nodig is, altijd terecht kunnen op de luchthavens.

Onafhankelijke positie maatschappelijk vliegverkeer

De helikopters van de politie kunnen dus niet zonder de luchthavens. Hoewel een helikopter in theorie ook in een weiland kan landen, zorgen de faciliteiten op een luchthaven voor een veilige vliegboperatie en continue inzetbaarheid. Om ook bij minder goede weersomstandigheden veilig te kunnen vliegen is de verkeersleiding op de luchthavens vereist. Ook brandstofvoorziening en aanwezigheid van zaken als brandbestrijding en hulpverlening zijn van belang. De inzet van helikopters volgt de criminaliteit. Dat betekent dat er gevlogen wordt wanneer dit nodig is en dat er daarbij gebruik wordt gemaakt van onze luchthavens. De afdeling luchtvaart heeft een uitstekende samenwerking met luchtverkeersleiding en luchthavens. Alle partijen zijn het erover eens dat de discussie over de beperkte geluidsruimte niet ten koste mag gaan van het redden van mensenlevens of de bestrijding van criminaliteit. De politie pleit daarom voor het inregelen van een onafhankelijke positie van het maatschappelijk vliegverkeer ten opzichte van het commercieel vliegverkeer.

